

Invoeringstoets

Inleidin

g Met de invoeringstoets heeft de Belastingdienst tot doel eerder en gestructureerd te kijken naar de effecten van nieuwe wet- en regelgeving voor de doelgroep(en) en de uitvoering. De toets wordt uitgevoerd op het vroegst mogelijke moment waarop iets nuttigs gezegd kan worden over de werking van regelgeving in de praktijk, en onderscheidt zich daarmee van de uitgebreidere en diepgaandere wetsevaluaties. De invoeringstoets kan bijdragen aan beter uitvoerbaar beleid en aanleiding zijn tot ingrijpen. Het doel is niet om te bekijken of de nieuwe wet- of regelgeving een succes is. Een vermoeden van het tegenovergestelde kan wel aan het licht komen.

Dit document bevat de recent afgeronde invoeringstoetsen. Het ingevulde sjabloon geeft een overzicht van alle verzamelde en geanalyseerde signalen en knelpunten. Hiermee wordt antwoord gegeven op de vragen van de invoeringstoets.

De vragen van de invoeringstoets

- 1. Hoe pakt de regeling uit voor de mensen, organisaties of bedrijven voor wie de regeling is bedoeld?**
 - Ontstaan er in de praktijk knelpunten of onbedoelde effecten?
 - Zijn er mogelijk (indirect) discriminerende aspecten?
 - In hoeverre zijn er signalen die erop kunnen wijzen dat de regeling niet werkt zoals bedoeld?
- 2. Hoe pakt de regeling uit voor de uitvoering?**
 - Ontstaan er in de uitvoeringspraktijk knelpunten of onbedoelde effecten?
 - In hoeverre is de kwaliteit van de uitvoering geborgd?
 - In hoeverre komt de praktijk overeen met de aannames uit de invoeringstoets?

Proces

Het proces van de invoeringstoets bestaat uit vijf stappen. Voor elk onderwerp waarop een invoeringstoets wordt uitgevoerd is er een werkgroep met specialisten op dat onderwerp die stap 2 tot en met 5 doorloopt.

Onderdelen

1

Selecteren van onderwerpen waarop invoeringstoetsen plaatsvinden.

2

Beschikbare en reeds bekende informatie verzamelen.

3

Ophalen interne en externe signalen die reeds bekend zijn bij de Belastingdienst.

4

Externe signalen actief ophalen bij betrokken mensen, organisaties of bedrijven.

5

Gezamenlijke analyse en duiding van de opgehaalde signalen en formuleren van antwoorden op de vragen.

1

Deel 1 van de invoeringstoets gaat over hoe de regeling uitpakt voor de mensen, organisaties of bedrijven voor wie de regeling is bedoeld.

Knelpunten

De verschillende signalen die duiden op knelpunten of onbedoelde effecten zijn ingevuld op een schaal. De meest negatieve signalen zijn links weergegeven op de schaal, de meest positieve signalen zijn rechts te vinden. In de toelichting worden de knelpunten of onbedoelde effecten beschreven.

Discriminerende aspecten

De verschillende signalen zijn weergegeven in een figuur. Indien sprake is van direct discriminerende aspecten dan is dit weergegeven in de donkerblauwe cirkel. Indien sprake is van indirect discriminerende aspecten dan is dit weergegeven in de lichtblauwe ring.

Bedoeling

De verschillende signalen zijn ingevuld op een schaal. Signalen die erop wijzen dat de wet of regeling niet werkt zoals bedoeld, staan aan de linkerkant van de schaal. Signalen die erop wijzen dat de wet of regeling lijkt te werken zoals bedoeld, zijn rechts te vinden. In de toelichting worden de signalen aan de hand van een verwijzing naar letters beschreven.

Discussie

In dit onderdeel worden openstaande punten beschreven waarover bijvoorbeeld nog onduidelijkheid of discussie bestaat of nadere inzichten nodig zijn.

Samenvatting

Dit onderdeel bevat een samenvatting van de aandachtspunten uit de invoeringstoets. Het geeft antwoord op de vraag: 'Hoe pakt de regeling uit voor de mensen, organisaties of bedrijven voor wie de regeling is bedoeld?'.

2

Deel 2 van de invoeringstoets gaat over hoe de regeling uitpakt voor de uitvoering.

Knelpunten

De verschillende signalen die duiden op knelpunten of onbedoelde effecten zijn ingevuld op een schaal. De meest negatieve signalen zijn links weergegeven op de schaal, de meest positieve signalen zijn rechts te vinden. In de toelichting worden de knelpunten of onbedoelde effecten beschreven.

Kwaliteit

De verschillende signalen zijn ingevuld op een schaal. Signalen die erop wijzen dat de kwaliteit van de uitvoering niet lijkt te zijn geborgd, staan aan de linkerkant van de schaal. Signalen die erop wijzen dat de kwaliteit van de uitvoering is geborgd, zijn rechts te vinden. In de toelichting worden de signalen aan de hand van een verwijzing naar letters beschreven.

Aannames

De verschillende signalen zijn weergegeven in een figuur. Signalen die erop wijzen dat de praktijk overeenkomt met de aannames uit de invoeringstoets staan in het midden van de figuur. Signalen die erop wijzen dat de praktijk niet uitpakt zoals verwacht staan of links (wanneer negatiever dan verwacht) of rechts (wanneer positiever dan verwacht).

Discussie

In dit onderdeel worden openstaande punten beschreven waarover bijvoorbeeld nog onduidelijkheid of discussie bestaat of nadere inzichten nodig zijn.

Samenvatting

Dit onderdeel bevat een samenvatting van de aandachtspunten uit de invoeringstoets. Het geeft antwoord op de vraag: 'Hoe pakt de regeling uit voor de uitvoering?'.

Inhoudsopgave

	1
Inleiding	
Leeswijzer	2
Invoeringstoets Aanpassen eigenwoningregeling in partnerschapssituaties en bij overlijden	4
Doel en beschrijving van de regeling	
Doelgroep(en)	
Verantwoording & Bronvermelding	
Hoe pakt de regeling uit voor de mensen, organisaties of bedrijven voor wie de regeling is bedoeld?	5
Hoe pakt de regeling uit voor de uitvoering?	6

Aanpassen e partnerschapssituaties en bij overlijden

2019-1022

Doel en beschrijving van de regeling

Deze invoeringstoets betreft wetswijzigingen binnen de eigenwoningregeling opgenomen in het Wetsvoorstel Overige Fiscale Maatregelen 2022. De wetswijzigingen zien op de eigenwoningregeling in partnerschapssituaties, respectievelijk bij overlijden:

- 1) Bij gezamenlijke aankoop van een woning en het gezamenlijk aangaan van een eigenwoningsschuld kunnen fiscaal partners te maken krijgen met een niet-beoogde beperking van de renteaftrek. Zij kunnen door de nieuwe wettelijke regeling de beperking van de renteaftrek voorkomen door op gezamenlijk niveau rekening te houden met een eigenwoningreserve, aflossingsstand of bestaande eigenwoningsschuld van één of van beide fiscale partners;
- 2) Daarnaast zijn de regelingen voor overgang van een eigenwoningreserve, aflossingsstand of bestaande eigenwoningsschuld aangepast. Deze gaan niet langer in alle gevallen van boedelmenging automatisch over;
- 3) Tot slot is de regeling in overlijdenssituaties aangepast zodat (delen van) het eigenwoningverleden van een overleden fiscale partner niet langer verplicht overgaan naar de fiscale partner.

Het doel van de wetswijziging is dat die bijdraagt aan de doeltreffendheid en doelmatigheid van de toch al complexe eigenwoningregeling door het voorkomen van niet-beoogde renteaftrekbeperkingen als gevolg van het toepassen van de bijeenregeling, de aflossingsstand en/of het overgangsrecht voor bestaande eigenwoningsschulden in partnerschapssituaties. Ook is het doel dat de eigenwoningregeling in situaties van overlijden eenvoudiger zal zijn en de achterblijvende fiscale partner niet onnodig wordt geconfronteerd met het eigenwoningverleden van de overleden fiscale partner.

Doelgroep(en)

Fiscale partners die gezamenlijk een eigen woning kopen en een eigenwoningsschuld aangaan en die te maken krijgen met een niet-beoogde beperking van de aftrekbare eigenwoningrente door een eigenwoningreserve, een aflossingsstand of het niet volledig kunnen voortzetten van een bestaande eigenwoningsschuld.

Daarnaast is de regeling van belang voor de langstlevende fiscale partner die bij overlijden van zijn fiscale partner niet langer een eigenwoningreserve, aflossingsstand en/of bestaande eigenwoningsschuld toegerekend krijgt.

Verantwoording & bronvermelding

Om de centrale vragen van de invoeringstoets te kunnen beantwoorden, is een werkgroep opgericht met experts uit verschillende vakgebieden van de Belastingdienst en het Ministerie van Financiën. Voor de beantwoording van vragen uit deze invoeringstoets, hebben zij gezamenlijk signalen en knelpunten over de regeling verzameld en geanalyseerd, waarvoor zij de volgende bronnen hebben gebruikt:

1. interne en externe informatie over de uitvoering van deze regeling door medewerkers of organisatieonderdelen die betrokken zijn bij deze regeling;
2. kwalitatief onderzoek (hierna: 'onderzoek') uitgevoerd door onderzoeksbureau Blauw Research. Het onderzoek vond plaats van juni t/m juli 2023 door middel van één-op-één diepte-interviews: 9 online gesprekken via Teams en 2 in persoon. Geïnterviewden zijn 4 hypotheekadviseurs, 2 notarissen, 4 koepelorganisaties, 1 opleidingsinstituut (hierna gezamenlijk: 'intermediairs'). Besloten is om voor het kwalitatief onderzoek niet de doelgroep te betrekken die direct te maken krijgt met deze wijziging, maar intermediairs die de doelgroep (indirect) bijstaan bij financiering en de aankoop van de eigen woning. Dit vanwege complexiteit van de regeling en onbekendheid van de doelgroep met de regeling.

1

Invoeringstoets en bij overlijden

Hoe pakt de regeling uit voor de mensen, organisaties of bedrijven voor wie de regeling is bedoeld?

Knelpunten

Ontstaan er in de praktijk knelpunten of onbedoelde effecten?

Toelichting

Nee, er blijkt vooralsnog niet van het ontstaan van knelpunten of onbedoelde effecten in de praktijk.

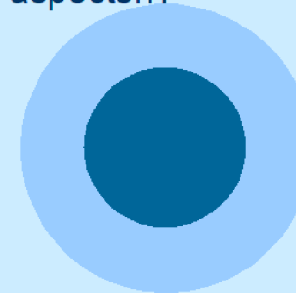
Alhoewel uit het onderzoek blijkt dat de eigenwoningregeling (inclusief de betreffende wijziging) door intermediairs wordt ervaren als complex, context-specifiek, lastig te interpreteren en correct toe te passen, wordt de wijziging door hen gezien als een lichte verbetering.

Hierboven wordt gewogen dat:

A) de wijziging blijkens het onderzoek wordt gezien als een lichte verbetering.

Discriminerende aspecten

Zijn er mogelijk (indirect) discriminerende aspecten?

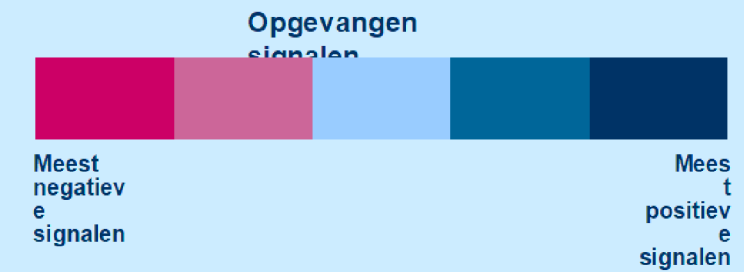
- Direct discriminerende aspecten
- Indirect discriminerende aspecten

Toelichting

Er blijkt vooralsnog niet van (indirect) discriminerende aspecten.

Bedoeling

In hoeverre zijn er signalen die erop kunnen wijzen dat de regeling niet werkt zoals bedoeld?

Toelichting

Er zijn vooralsnog geen signalen dat de regeling niet werkt zoals bedoeld.

Discussie

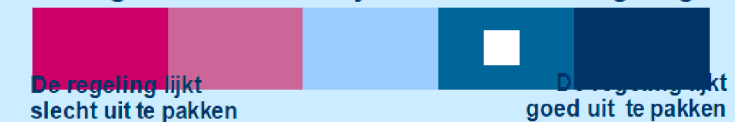
De gehele eigenwoningregeling komt uit het onderzoek naar voren, dat de informatie op de website van de Belastingdienst niet toereikend genoeg is om die in zijn geheel juist te interpreteren en gemakkelijk toe te passen. Hierbij speelt ook dat de fiscale kennis en het begrip ervan bij intermediairs varieert afhankelijk van fiscale achtergrond of praktijkervaring, dat hypotheekadviseurs tijdsdruk ervaren als gevolg van deadlines bij hypotheekaanvragen en dat een register met de woon/hypotheek(af)trekgeschiedenis ontbreekt.

Samenvatting

g

Hoe pakt de regeling uit voor de mensen, organisaties of bedrijven voor wie de regeling is bedoeld?

Toelichting

De complexiteit van de eigenwoningregeling in zijn geheel heeft mogelijk zijn weerslag op de betreffende wijziging, die blijkens het onderzoek door intermediairs wordt ervaren als een lichte verbetering.

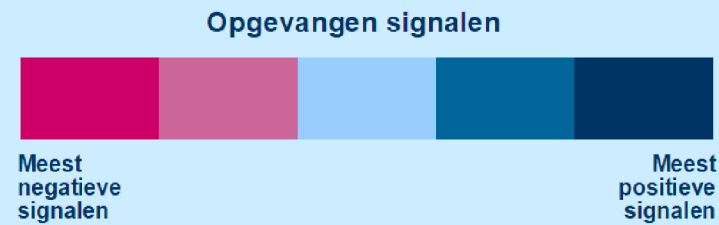
2

Invoeringstoets en bij overlijden

Hoe pakt de regeling uit voor de uitvoering.

Knelpunten

Ontstaan er in de uitvoeringspraktijk knelpunten of onbedoelde effecten?

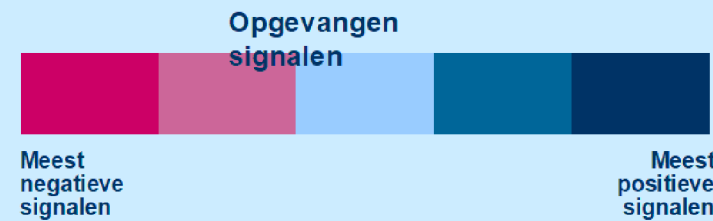

Toelichting

Er blijkt vooralsnog niet van knelpunten of onbedoelde effecten.

Kwaliteit

In hoeverre is de kwaliteit van de uitvoering geborgd?

Toelichting

Alhoewel de regeling complex is, blijkt er vooralsnog niet van signalen die aangeven dat de kwaliteit van de uitvoering niet is geborgd.

Aannames

In hoeverre komt de praktijk overeen met de aannames uit de uitvoeringstoets?

Toelichting

In de uitvoeringstoets is het volgende opgemerkt: "De eigenwoningregeling is complex, en met de beoogde wijzigingen wordt de regeling niet minder complex. De behandeling van aangiften zal meer tijd in beslag nemen, vaktechnische coördinatoren krijgen in eerste instantie meer vragen en er zal meer overleg met adviseurs worden gevoerd." Dat de eigenwoningregeling complex is en dat met de beoogde wijzigingen de regeling niet minder complex wordt, is een gegeven. De controle op de aangiften over 2022 is op het moment van schrijven van deze invoeringstoets nog niet gestart. Om inzicht te krijgen in de vraag of behandeling van aangiften meer tijd in beslag zal nemen dan voorheen, zouden eerst ervaringen in het controleproces moeten worden opgedaan.

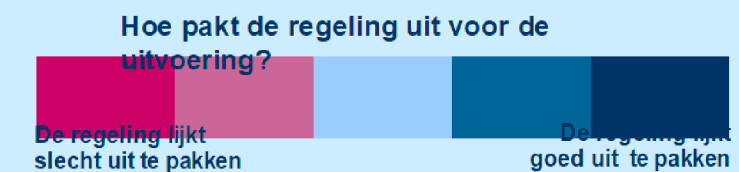
Discussie

Er zijn geen discussiepunten.

Samenvatting

g

Toelichting

Er blijkt vooralsnog niet van knelpunten, onbedoelde effecten of signalen die aangeven dat de kwaliteit van de uitvoering niet is geborgd. Hierbij is opgemerkt dat de controle op de aangiften over 2022 momenteel nog niet is gestart.